

MANIFESTATION OF SYMPTOMS IN THE CONTEXT OF WRITER-DOCTOR A.CHEKHOV

The article is devoted to the manifestation of symptoms by means of non-verbal communication components in the context.

Key words: *symptom, gesture, mimics, phonation.*

УДК 821.161.2-82-311.5

А. Приймак, здобувач

Академія адвокатури України, Київ

ОСТАП ВИШНЯ В «ЛІТЕРАТУРНІЙ УКРАЇНІ»

У статті розглядаються публікації, що були надруковані в ювілейних випусках «Літературної України» (1988, 1989), присвячених 100-річчю з дня народження Остапа Вишні. Простежується особа автора в літературно-критичному та публіцистичному дискурсах.

Ключові слова: *літературна критика, публіцистика, спогади, особа автора, епістолярій, комічне.*

Про життя й творчість українського класика ХХ ст., відомого сміхотворця Остапа Вишню написано чимало (маємо на увазі праці Б. Пришви, І. Зуба, І. Дузя, А. Журавського, Ю. Бурляя, В. Дорошенка, Б. Мінчина, П. Моренця), проте час від часу з різних джерел до рук потрапляють нові факти з його життя. Об'єктом нашого дослідження беремо низку статей, які були надруковані в кількох ювілейних випусках газети «Літературна Україна», присвячених 100-річчю з дня народження Остапа Вишні (1988, 1989). Сьогодні ці газети є раритетом, а публікації, що ми маємо змогу опрацювати, не передруковувалися пізніше. Крім того, слід зауважити, що ці статті, а саме: «З погляду критики» Ю. Бурляя, «У табірній зоні» О. Жуковської, «Трагічна «десятирічка» Остапа Вишні» А. Журавського, «Несвоєчасна сатира Остапа Вишні» І. Зуба та «Чи писав в ув'язненні?» В. Крикуненка ми спеціально розглядаємо разом. Маємо на меті простежити провідні тенденції літературно-критичного та публіцистичного дискурсу, предметом якого стала особа автора – Остап Вишня та його тексти в газеті «Літературна Україна» 1989 р., вивити типологічні аспекти.

Автори книги «Таємниця письменницьких шухляд» [6] С. Цалик та П. Селігей через той факт, що «за радянських часів багато речей потрапляло під запону мовчання» [6: 9], вирішили сьогодні зламати стереотип «нецікаво розповідати про цікавих людей» [6: 9] і оприлюднити маловідомі або взагалі незнані епізоди біографій таких діячів української культури, як Микола Бажан [6: 32-49], Максим Рильський [6: 50-69, 185-205], Іван Кочерга [6: 70-89], Павло Тичина [6: 90-115], Олександр Корнійчук [6: 116-139], Улас Самчук [6: 140-183], Юрій Яновський [6: 206-223], Остап Вишня [6: 224-279], Олексій Куїндзич [6: 280-297] та Олесь Гончар [6: 298-345]. Події, описані в книзі, розгортаються від середини 1920-х - до середини 1990-х. Цалик та Селігей звертають увагу на те, що сталін-

© А. Приймак, 2014

ські заборони буквально пронизали історію літератури. «Біографії письменників усіляко «лакувалися», «прасувалися», підганялися під тодішні канони «життя святих» і, як наслідок – ставали штучними та нецікавими» [6: 9]. Впродовж десяти років дослідники тісно спілкувалися з членами письменницьких родин, працювали в державних, відомчих і сімейних архівах, аби перетворити майстрів пера “із громадських діячів, державних мужів та палких борців за справу комунізму на живих людей” [6: 9]. Родинні стосунки, дружні спілкування, щоденний побут (у нашому випадку Остапа Вишні), які стали об’єктом дослідження Цалика і Селігея, допоможуть глибше зрозуміти психологічний бік особи автора – Остапа Вишні.

Анатолій Федорович Журавський, автор статті «Трагічна «десятирічка» Остапа Вишні» [3], має «за великий подарунок долі» знайомство і співпрацю з Варварою Олексіївною Губенко-Маслюченко, дружиною гумориста. Дослідник називає її «свідком і учасницею літературно-мистецького Ренесансу на Україні» [3]. Дана стаття вийшла друком в газеті вже після того, як побачила світ одна з найвідоміших праць дослідника про Остапа Вишню – художньо-документальний нарис «Ніколи не сміявся без любові» 1983 р. видання. З уст дружини письменника А. Журавський записав безцінний матеріал для «широкого прозового полотна» [3] про літературне життя 20 – 30-х рр. XX ст. У передмові до газетної публікації 1988 р. автор зізнається: «В книжці «Ніколи не сміявся без любові» другий розділ містить кілька епізодів «ухтинського періоду» Остапа Вишні, докладніше ж про трагічну «десятирічку» безневинно засланого в північні табори письменника я не міг тоді написати – застійний-бо час вартував бюрократичні сейфи із замкненою гласністю. Потрапила б туди і моя...» [3]. Із цих слів можемо зробити висновок, що за п’ять років, від моменту виходу в світ нариса Журавського до його ж публікації в газеті «Літературна Україна», ситуація в країні змінилася досить кардинально, а саме – відбулася морально-етична переорієнтація явищ тоталітарного канону. У статті «Трагічна «десятирічка» Остапа Вишні» А. Журавський оприлюднює записи, що раніше не публікувалися, «що пекли, боліли і таки просилися на люди» [3]. Зокрема йдеться про брудну статтю О. Полторацького під свідомо образливим заголовком «Що таке Остап Вишня», яка 1930 р. з’явилася в журналі «Нова генерація» (№2 – 4) із брутальною ідеологічною критикою творчості гумориста. В пресі дана публікація була першою «ластівкою», що пізніше призвела до арешту письменника-правдолюбця. Оповідь про незнаний раніше широкому колу факт, що уже після арешту Вишні як «ворога народу», ця зловісна стаття була дороблена та опублікована вдруге в журналі «Радянська література» (1934, № 4), і в ній Вишня називався «фашистом і контрреволюціонером» [3]. Не знав про це і сам Остап Вишня. Варвара Олексіївна про цю «нечувану інсинуацію» [3] не повідомляла в листах і пізніше також не розповідала чоловікові. Все життя дуже боялася, щоб ніхто не обмовився Павлу Михайловичу, бо то було б для нього страшенним ударом. Проте дружина гумориста зізналася А. Журавському, що «цього «хтось», на щастя, не знайшлося...» [3]. А сама розповіла про це тільки після смерті чоловіка.

Після другої критичної публікації О. Полторацького на захист Остапа Вишні першим став Микола Хвильовий. У місячнику «Пролітфронт» він умістив статтю «Остап Вишня в світлі лівої балабайки» [3], де аргументовано розвінчав наклепників, адже то була затія не лише Полторацького. Зокрема, м. Хвильовий сказав таке: «Остап Вишня – це не тільки фейлетоніст, не тільки гуморист, не тільки письменник, не тільки художник сло-

ва, – Остап Вишня – це перш за все громадянин Української Соціалістичної Радянської Республіки. Рідко хто із сучасних письменників так хутко й з таким запалом реагує на всі заходи Комуністичної партії й радвллади...». А далі: «Усмішки» Остапа Вишні я полюбив. Полюбив їх за те, що вони запашні, за те, що ніжні, за те, що вони жорсткі, за те, що вони смішні, за те, що вони часто глибоко-трагічні, за те, що вони злободенні, за те, що вони радянські, за те, що вони близькі робітничо-селянським масам...» [3]. Дослідник цитує ту оборонну статтю М. Хвильового і тим самим знайомить із нею читачів «Літературної України». М. Хвильовий морально підтримав Остапа Вишню у важкий час, присвятивши йому своє оповідання «Щасливий секретар» (19-та книжка «Всесвіту» за 1931р.) [3]. У статті також повідомляється, що Варвара Олексіївна ознайомила Журавського зі своїми щоденниковими записами, які були зроблені нею до і після арешту чоловіка. Показала промову, з якою в жовтні 1932 р. Остап Вишня виступив у Москві на I Всесоюзному пленумі оргкомітету Співки письменників СРСР. У промові йшлося про необхідність зміцнювати міжнаціональні зв'язки, взаємозбагачення братніх літератур за допомогою перекладів. Тодішня преса зазначає, що в цьому питанні збіглись думки Всеволода Іванова, Олександра Серафимовича, Льва Нікуліна, Мате Залки та Остапа Вишні [3].

А. Журавський розкриває таємницю десятирічного мовчання Остапа Вишні. Боле і жалем пронизані подробиці арешту письменника: «...динічні допити, шельмування, безсоромне обливання брудом» [3]. Розповідається про те, як триматися допомагала письменникові «кохана Варя», про її безуспішні спроби допомогти чоловікові перевестись у якийсь ближчий табір після ув'язнення на північ у Чиб'ю (пізніше Ухта). Її поїздка до Москви по допомогу до Максима Горького, Катерини Пешкової, лист до секретаря ЦК КПУ П. Постишева (через «замах» на якого і було заарештовано Вишню) тільки додали тоді важкого розчарування. Журавський оповідає про поривання Варвари Олексіївни написати самому «товаришу Сталіну» [3], аби розповісти йому про нещастя, непорозуміння, яке сталося з її чоловіком Остапом Вишнею, достукатися до його співчуття, добитися «правди».

Олена Жуковська, авторка статті «У табірній зоні» [2] описує жахливу сторінку свого власного життя, коли, як і багатьох інших науковців, вона, спеціаліст із фізичної хімії, потрапила до «Ухтижемлагу» в Комі. То був червень 1940 р. Майже через півстоліття Олена Георгіївна наважилася розповісти про ті «трагічні дні та ночі, а головне – про свої зустрічі з незабутнім Остапом Вишнею» [2]. У тому «пеклі», де панувало безладдя та жорстокість, їй пощастило познайомитися з тамтешнім лікпомом, як той сам відрекомендувався: «...Павло Михайлович Губенко, а на волі знають мене в народі як Остап Вишня. Я досвідчений табірник і зможу вас підтримати» [2]. Жінка згадує, як важко їй було у тому страшному таборі, коли снагу до життя відбивала відсутність будь-яких умов проживання, голод, тяжкі думи про чоловіка, дітей та батька. Проте всіх табірників таки дійсно підтримувала весела вдача Остапа Вишні – в'язня-лікаря. «Вів зі своїми пацієнтами такі розмови, що важко було втриматися від сміху. Це були такі сценки! Діалоги варті були великої аудиторії. Які лишень назви хвороб та ліків не вигадував Остап! Які дотепні рецепти одужування приписував пацієнтам!» [2]. Авторка не береться переказувати ті «імпровізовані водевілі», оскільки вважає, що без таланту і чарівності Остапа Вишні все цезає... [2]. Дана публікація є статтею-спогадом, сьогодні дуже цінною для дослідників

Остапа Вишні. Описані в ній події розгортаються в період з червня 1940 р. по, припускаємо, березень 1941 р., допоки, як розповідає авторка, «ранньої весни 1941 р.» [8: 278] її перевели з «Цегляного» на 1-й ОЛП (окремий табірний пункт) [2] у жіночий барак, після чого вона вже не бачилась зі своїми добрими товаришами, а саме з Павлом Михайловичем та Михайлом Ленгефером.

Ознайомившись зі статтею, не можемо не помітити теплого ставлення авторки до Остапа Вишні. Про це свідчить манера оповіді життєвої історії з численною кількістю вплетених у неї добрих слів та лагідних епітетів на адресу Павла Михайловича, наприклад: «...нас люб'язно зустрів...», «...чоловік з ясними, добрими очима і сумною усмішкою...», «...людина розумна, приваблива...», «Йому не можна було не підкоритися, його не можна було не полюбити...» [2] і т. ін. Жуковська знає про Остапа Вишню як про «знаменитого українського письменника-гумориста, що обдаровував радістю не лише свій народ» [2], проте в своєму «спогаді» доносить до читача інформацію про Остапа Вишню саме як про людину. Дивується, що як не було йому важко, він завжди дбав про інших, допомагав та підтримував морально: «Набір лікувальних засобів та інструментів у медпункті був досить бідним. ...Тож лікування було переважно психотерапевтичним» [2]. Користуючись своєю лікарською владою, Павло Михайлович давав хворим ув'язненим звільнення від праці, а в тих випадках, коли хвороба набирала гострого характеру, не ризикував життям людей і відправляв їх до табірної лікарні «Ветлосян». «Сам Павло Михайлович тяжко хворів виразкою дванадцятипалої кишки, яку він, жартуючи, називав «дванадцятиверстною». Напади хвороби були дуже важкими, болі нестерпними. Тоді він не допускав мене до себе. І тільки Михайло, якого звільняли на цей час від праці, міг доглядати хворого. Він розповідав мені, що були такі тяжкі хвилини, коли Павло Михайлович, тамуючи страшні муки, рвав на собі табірну сорочку» [2].

На питання, що є назвою статті: «Чи писав в ув'язненні?» [5] Віталій Крикуненко (сьогодні відомий український поет, перекладач, літературознавець, член Спілок письменників Росії та України) повідомляє, що Остап Вишня відповів сам: « – Ні. Не писав» [5]. Про це стає відомо зі спогадів Ю. Смолича, на які посилається Крикуненко. Сказано, що в спогадах В. Гжицького та Я. Каменського також немає жодного підтвердження того, що О. Вишня займався літературною творчістю в північних таборах. Щоправда, в нотатках В. Гжицького, як зазначає Крикуненко, йдеться про «дуже скорботний» лист О. Вишні, від якого «віяло безнадійністю» [5]. Автор акцентує увагу на тому, що були листи, була переписка з дружиною, де Вишня мав нагоду попрацювати бодай в епістолярному жанрі. Невеличка за обсягом, стаття містить потужний публіцистичний аспект. Його можемо пояснити авторською позицією створити живий образ письменника в ув'язненні. Саме авторською інтенцією, переконані, можемо пояснити, зокрема такі емоційні слова: «А все ж душа митця, обкручена колючим дротом, поривалася до художнього слова. Як не тяжко було, а все ж не розлучався він з жартами й дотепами, образними смішними оповідками – «від нього виходили з усмішкою». Напевно, то й була творчість, вимушено усна, але ж безупинна, як серцебиття» [5].

Проте Журавський зазначає, що в архівах Комі АРСР науковцями були знайдені нариси Остапа Вишні, написані російською мовою [3]. Автор цитує деякі уривки, демонструючи патріотизм Вишні, гордість за людей праці, «які на очах оновлюють суворий край» [3]. Тобто в Остапа Вишні змога була писати у Чиб'ю, а із Володимиром Гжицьким,

його харківським другом, їх доля звела пізніше, коли П. М. Губенка, з якихось режимних міркувань, перекинули в селище Еджит-Кирта, де єдину радість – писати, одібрали [3].

В аналізованому нами номері газети «Літературна Україна» вперше було надруковано листи Остапа Вишні до дружини. Повідомляється, що вони є лише маленькою частиною документальної книги, підготовленої до друку донькою В. О. Губенко - Масло-ченко Марією Євтушенко і Сергієм Гальченком. Серед них дуже цінним є лист-казка, написаний Остапом Вишнею О. Жуковській нібито від імені її дітей. У такий спосіб він хотів підтримати та хоча би трішки розрадити подругу. В плані творчої репрезентації той вигаданий лист є досить цікавим. «Казка» Остапа Вишні є листом-містифікацією.

У статті Юрія Бурляя «З погляду критики» проливається світло на літературно-критичну ситуацію в Україні 1927 – 28 рр. Йдеться про те, що в критиці переважали вульгарно-соціологічні принципи аналізу художніх творів: «Класові підходи і характеристики... перетворились на своєрідний жупел, ставали сумнозвісним прокрустовим ложем, у яке треба будь-що увігнати художній твір. Усе, що не вкладалось у заздалегідь визначені кимось канони, відкидалось, визнавалось непотрібним, ба навіть шкідливим» [1]. Наголошується на запереченні в той час цілого виду ліричного роду художньої літератури – лірики особистої, інтимної, пейзажної, про «несамовите цькування української сатири і гумору» [1]. Бурляй підкреслює, що «найзухваліше, найнещадніше топтали, трошили, молотили Вишню. Над ним відверто глумились, як те чинили, значно пізніше, у Китаї в найжорстокіші часи «культурної революції» [1]. Цитує публікацію Л. Гомона «Про фейлетон і... взагалі» («Плужанин», березень, 1927 р.), рецензію М. Качанюка на три томи зібрання творів О. Вишні, (ж. «Критика» №3, 1928), статтю О. Полторацького «Що таке Остап Вишня» (ж. «Нова генерація, 1930 р.). Цитує саме ті моменти, в яких Вишня зі слів «знавців» новітньої «естетичної критики» [1] постає як дилетант, що, в принципі, має талант, але він мусять ще «художньо опрацювати свій «сирий матеріал» [1]. Цю критику Бурляй називає «критикою навиворіт», підкреслює, що ні Гомон, ні Качанюк ніяк не аргументують свої «антивишнівські» трактати.

Звичайно, «сталінізм» у суспільних науках, в естетичці проводив свою лінію диктату. Будь-який натяк на відображення реальної ситуації карався вищою мірою. Практично це виливалось у політику репресій, і не лише на Україні. Саме тоді О. Полторацький друкує «поліпшену» [1] версію статті «Що таке Остап Вишня» («Радянська література», №4, 1934), яка стає «Геростратовим посланням фіскального змісту: «Контрреволюціонер, що нахабно халтурячи, наслідився у зашифрованій формі протаскувати в літературі куркульські ідеї, колишній петлюрівець, що змінив вогнепальну зброю на перо «гумориста», – от хто такий був цей «король українського гумору» [1]. Проте його «донос» спізнився, бо в грудні 1933 р. Вишню, як і багатьох його інших побратимів по перу, в тому числі його рідного брата, талановитого гумориста В. Чечвянського, було штучно, а головне – безжално викреслено зі списку українських письменників.

Позиція Бурляя така, що О. Полторацький як ««теоретик» українського авангарду» [1] (що сказано не без іронії) довго жадав помсти Вишні за всіх футуристів та авангардистів, висміюваних гумористом з 1919 р. Дослідник також підтверджує, що «традицію Вишні намагались насильницьки знищити, зламати», і «...лише у М. Хвильового вистачило мужності відповісти О. Полторацькому, хто є хто» [1]. Бурляй зазначає, що після сумнозвісної «десятирічки» Остапа Вишні в 50-ті рр. ще спостерігались сумні, хоч

і дещо «пом'якшені» рецидиви минулого стосовно письменника, і посилається на статтю О. Полторацького «Нотатки про сатиру» («Вітчизна», жовтень, 1953), де один із розділів її цілком присвячено О. Вишні. Зупинити нові «наскоки» [1] Полторацького довелося літературознавцю й літературному критику Л. Новиченку в статті «За критику обгрунтовану і вдумливу» («Дніпро» №1, 1954), де він, підносячи талант Вишні, вказує на блискуче вміння гумориста надавати своїм сатиричним образам національного побутового колориту, про який так несхвально відгукується О. Полторацький. І це вміння, як зазначає Новиченко, відіграє важливу художню роль: допомагає наблизити об'єкти сатири до читацького сприймання, і водночас є джерелом комічного ефекту» [1].

У статті «Несвоєчасна сатира Остапа Вишні» Івана Зуба акцентується увага на тому, що багато творів Остапа Вишні, зокрема: частина сільських, закордонних, кримських усмішок, збірки «Українізуємось» (1926), «Вишневі усмішки кооперативні» (1927) не перевидавались уже 60 років. А з восьми його усмішок, видрукованих у збірці «Українізуємось», від 1930 р. було перевидано лише дві. Літературний критик пояснює «неувагу» до творів письменника не їхнім художнім рівнем чи браком актуальних проблем та ідей, а знову ж таки тим, що вони суперечили громадсько-політичній атмосфері суспільного життя за умов культу особи Сталіна. І. Зуб наголошує, що «бойові, зрілі твори митця виявились несвоєчасними» [4]. Автор статті описує проблеми, що їх в 20-ті р. підіймав Вишня у своїх творах, зокрема: кооперування селян, участь їх у кооперативному будівництві та господарюванні тощо [4]. І. Зуб відзначає, що гуморист завжди був пильний до нових ідей у суспільстві, які спрямовувались на розвиток та покращення життя в країні. Тому неодноразово звертався до теми кооперації. Загальною спрямованістю своїх творів саме цієї тематики Вишня об'єднував трудове селянство навколо нової справи. У статті аналізуються деякі твори Остапа Вишні. Приміром, І. Зуб вказує на авторське бачення і змалювання перших спроб кооперативної торгівлі на селі в усмішці «Стребилівка». Справжній стан речей у «стребилівці» (магазині) суперечить потребам селян. Дослідник вбачає у Вишні істинного гумориста, який здатен всього «одним-двома жартами, кількома діалогічними смішинками» [4] глибоко змалювати суть проблеми, створити уявлення про характер праці «Єдиного потребительського общества» [4]. У «Стребилівці» за досить звичною для простого селянина ситуацією, смішною, де комічно обіграно безграмотність, невігластво, незнання економічних законів не тільки покупця, а й продавця, що вважає себе вищим на щабель від селянина, приховано по-справжньому серйозні проблеми, які кінче необхідно було вирішувати. І. Зуб, аналізуючи усмішки «Стребилівка», «Ну, що ж – регульнєм!», «Дещо із українознавства», говорить про художньо-сатиричний, послідовний, аргументований аналіз проблем Вишнею як сумлінним, іронічно-усміхненим дослідником реальності. Науковець звертає увагу на характер творів, проблематику, ідеї, загальну спрямованість та провідний пафос, що дозволяють сьогодні робити висновок про внутрішній світ та особу автора. «Письменник у далекі 20-ті роки влучно і безпомилково помітив серйозні негативні явища в економіці, що, з роками вкорінюючись і поширюючись, дійшли до наших часів» [4]. Гострі питання, що поставали тоді перед народом (наприклад: українізації, мови, свободи тощо) знаходили своє місце на сторінках творів Остапа Вишні. Основна увага в статті приділяється розвитку іронії та сатири в Україні. Автор зауважує, що «утвердження адміністративно-бюрократичних методів керівництва і поступове перекриття напрямів розвитку економіки,

культури, започаткованих В. І. Леніним (неп, кооперативи, заходи щодо розвитку національних мов та ін.), зародження культу особи Сталіна і розгортання пов'язаних з ним різних кампаній (прискорені темпи колективізації, розкуркулення середняків і заможних сільських господарів тощо) – все це створювало атмосферу громадсько-суспільного життя, малоприсадатну для розвитку сатири і гумору» [4]. Саме тому Павло Михайлович намагається приховати свою справжню сатиру і звертається до образу мудрого й дотепного героя-оповідача, «занозистого часом, але... сумного» [7: 329]. Про Вишнівську іронію І. Зуб каже, що це – і засіб сміху (висміювання), і один з художніх аргументів у розмові з читачем, і форма оцінки негативного. Дослідник підкреслює, що саме завдяки іронії твориться атмосфера сміху та комічні ситуації у Вишнівській усмішці.

В аналізованому номері газети «Літературна Україна» були надруковані тексти Остапа Вишні, зокрема: «Стребилювка», «Як переїхати митницю», «Українізація» та інші.

Газета «Літературна Україна», крім статей про письменника-гумориста, інформує про план кіностудії імені О. П. Довженка зняти двосерійний художньо-документальний фільм «Остап Вишня». Повідомляється, що сценарій було замовлено А. Журавському, стаття якого «Скажіть усім, що я не ворог народу», була поштовхом до цього задуму. В газеті надруковано також фрагмент кіноповісті.

Випуск від 12 листопада 1989 р. містить інформаційний аспект: повідомляється, що незабаром уперше буде надруковано епістолярій письменника, з'являться перші публікації листів з періоду його сумного «десятиріччя», збиранню архіву якого багато років присвятила його дружина Варвара Олексіївна Губенко-Маслuchenko. Повідомляється, що вже видано до ювілею автора низку книжок: твори Остапа Вишні в 4 томах (К., Дніпро), «Вибране» (К., Молодь), оповідання «Дітям» (К., Веселка) та ін.

Опрацьована в статтях інформація дозволяє сьогодні об'єктивно оцінити політичну ситуацію, в якій доводилося працювати Остапові Вишні. На наше глибоке переконання, людину взагалі (і автора зокрема) слід сприймати нерозривно з її часом, історією доби, інакше особа сприйматиметься не в усій повноті. На той час «Літературна Україна» виконала дуже важливу інформаційно-пізнавальну функцію: до виходу в світ проаналізованих нами номерів газети вважалося, що перерва в творчості Остапа Вишні була зумовлена неписемним настроєм, творчою кризою, чим завгодно, але ніяк не репресіями влади. Спостерігаємо, що в статтях робиться акцент саме на позиції особи автора. Остап Вишня як грамотна, освічена, інтелігентна людина культивує у своїх творах ідеї, які б сприяли розвитку національного. Сьогодні більш адекватно до реальних умов того часу можемо аналізувати твори Вишні, а саме причини, передумови, джерела створення тих чи інших текстів, появу нового авторського жанру (усмішки).

В газетах часто трапляються особисті враження оповідачів від зустрічей, розмов та знайомства з Павлом Михайловичем. Це допомагає більше пізнати Остапа Вишню не як літератора, а як особистість, глибше зрозуміти психологію його творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бурляй Ю. З погляду критики / Ю. Бурляй // Літ. Україна. – 1989. – 12 листопада.
2. Жуковська О. У табірній зоні / Олена Жуковська // Літ. Україна. – 1989. – 12 листопада.
3. Журавський А. Трагічна «десятирічка» Остапа Вишні / А. Журавський // Літ. Україна – 1988. – № 23.

4. Зуб І. Несвоєчасна сатира Остапа Вишні // Літ. Україна. – 1989. – 27 квітня.
5. Крикуненко В. Чи писав в ув'язненні? // Літ. Україна. – 1989. – 12 листопада.
6. Цалик С. М., Селігей П. О. Таємниці письменницьких шухляд: Детективна історія української літератури / Станіслав Цалик, Пилип Селігей. – К.: Наш час, 2011. – 352 с. – (Сер. «Невідома Україна»).
7. Український гумор та сатира / Упоряд, передм., дод. І. Андрусика. – К.: Школа, 2007. – 351 с. (Б-ка шкiл. класики).
8. Жуковская Е. Г. Я - СОЭ // ... Иметь силу помнить: Рассказы тех, кто прошел ад репрессий / сост. Л. М. Гурвич. - М.: Моск. рабочий, 1991. - С. 263-289.
9. <http://www.sakharov-center.ru/asfcd/auth/?t=page&num=3891>

Стаття надійшла до редакції 03.10.2014

А. В. Приймак, соискатель
Академия адвокатуры Украины, Киев

ОСТАП ВИШНЯ В «ЛИТЕРАТУРНОЙ УКРАИНЕ»

В статье рассматриваются публикации, которые были напечатаны в юбилейных выпусках «Литературной Украины» (1988, 1989), посвящённых 100-летию со дня рождения Остапа Вишни. Исследуется личность автора в литературно-критическом и публицистическом дискурсах.

Ключевые слова: *литературная критика, публицистика, воспоминания, личность автора, эпистолярный, комическое.*

OSTAP VYSHNIA IN «LITERARY UKRAINE»

The publications that were published at the «Literary Ukraine» newspapers (1988, 1989) dedicated to the centenary of Ostap Vyshnia birthday are considered in the article. The person of author in the literary and critical discourse is observed.

Keywords: *literary critique, publicism, memoirs, person of author, epistle, comic.*